ומיחל. פי׳ בקונטרס מחלל בדבורא בעלמא על המעות ושותה בלא הפרשה ואין נראה דדוקא גבי דמאי קתני בהך משנה בסיפא ומחלל על המעות לפי שקבע לו מקום דקתני התם מעשר שני בצפונו או בדרומו דהוי כמו הפרשה דבע״ש בהש״מ איירי כדאמרי׳ בתוספתא (דדמאי פ״ח) [א] ד) (דקתני וקדש עליו היום) ולכך בדמאי יכול לקבוע לו מקום דספק משכה מעשרים את הדמאי אבל בכותים הוי ודאי ולכך לא קתני גבי כותים מעשר שני בצפונו או בדרומו ולא קתני נמי ומחלל על המעות כדקתני גבי דמאי אלא מיחל [ב] פי׳ מתחיל [ג] או כמו שפי׳ ר״ת דמיחל כמו מיהל בה״א פירוש מערב במים ומוזג כמו סבלך מהול במים (ישעיה ח) ואחר שבת יפרישו מעשר ראשון ושני כדקתני בתוספתא עשרה הבאים אחריהם תשעה הבאים אחריהם דכיון שאינו יכול לקבוע לו מקום אם היה שותה בלא הפרשה הוה שותה טבל למפרע: **דברי ר״מ.** משמע דאית ליה לר׳ מאיר ברירה ולרבי יהודה נמי קאמר רבא במסקנא דאית ליה ברירה והכא אסר משום דחיים לבקיעת הגוד ואילו בפרק יש בכור (בכורות דף מח.) גבי נתנו עד שלא חלקו מוקי רבא דר״מ ורבי יהודה כרב אסי דאמר האחין שחלקו מחצה יורשין ומחצה לקוחות אלמא מספקא להו ויש לחלק בין הכא שמבדר דבריו ומתנה בפירוש ואומר שאני עתיד להפרים להיות דאחין שחלקו שאינו מבדר כלום ובמרובה (ב״ק דף סט:) דפריך דרבי יוחנן אדר׳ יוחנן דבהיות דכל המתלקט אית ליה ברירה וגבי אחין שחלקו שמעינן דאית ליה ברירה וחוזר בו הש״ס מתוך קושיא זו הוה מלי לחלק כדפירשנו [ד] אלא דניחא ליה למימר לעולם כל הנלקט כדקתני במתני׳ וניחא ליה למימר לעולם לא תיפוך ועוד דאי הוה משני הכי אכתי הוה קשיא ליה אידך דרבי יוחנן דאמר לעיל אף אחרון אינו פוסל [ה] ולעיל ודאי כי מלרינן תרי מילי דרבי יוחנן הוה מלי למימר דלריכי דמהיות דלקוחות הן לא הוה שמעינן דאף אחרון אינו פוסל מטעם דפרישת ובהא טעמא מיתרלה נמי שמואל אדשמואל דבפרק מי שאחזו (לקמן דף עה:) אתקין שמואל בגיטא דשכיב מרע אם [ה] מתי יהא גט אם לא מתי לא יהא גט ולכי מיית הוי גיטא אלמא סבר דיש בריירה ובסוף בילה (דף לז:) גבי שנים שלקחו חבית ובהמה בשותפות אמר שמואל דחבית נמי אסורה: **רבי** יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין. משמע דרבי יוסי לית ליה בריירה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לז:) גבי מעשר שני שיש לי בביתי יהא מחולל על סלע שתעלה בידי מן הכיס דא״ר יוסי לא חילל וקשה דתנן במי שאחזו (לקמן דף עג.) גבי מה היא באותן הימים רבי יוסי אומר מגורשת ולכי מיית הוי גיטא [ו] אלמא יש בריירה כדדייק בסמוך ולמאן דמחלק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים ניחא אבל למאן דלא מחלק קשיא וי״ל דהתם בגיטין עומד הדבר להתברר בודאי בהכי או יחיה או ימות אבל הכא יכול להיות שלא יבא בידי הפרשה לעולם [ז] או [ח] לא יעלה סלע מן הכיס והשתא נמי אתי שפיר דשמואל אדשמואל [ט] תימה למאי דס״ל דרבי יהודה לית ליה בריירה א״כ סבר כרבי יוחנן דאמר האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל א״כ לא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע בן נון דאין להן אלא קנין פירות ור׳ יהודה לית ליה בהחובל (ב״ק דף נ.) ולאו כקנין הגוף דמי גבי דין יוס או יומים ולרבי יוסי נמי קשיא דהכא סבר דאין בריירה ובהחובל מספקא ליה אי קנין פירות כקנין הגוף דמי או לאו גבי דין יוס או יומים וכה״ג דייק הש״ס בסוף השולח (לקמן דף מח.) ותירץ רבינו יצחק דמדין יוס או יומים אין ללמוד בעלמא [י] דשאני התם דכתיבי קראי כספו ותחתיו [יא] ולהכי לא מייתי לה בהשולח כי מייתי ההיא דשדה אחוזה ועוד אומר רבינו יצחק דדוקא ר׳ יוחנן אית ליה דמחזירין זה לזה ביובל אבל שאר אמוראי סברי אע״ג דלקוחות הן אין מחזירין דגזירת הכתוב היא דאין מחזירין [יב] דלענין זה אינם לקוחות ור׳ יוחנן דסבר מחזירין יפרש טעמו [דרבי יהודה] משום בקיעת הגוד כדמסיק במרובה (ב״ק דף סט.) דלר׳ יוחנן אית ליה לרבי יהודה בריירה ומתוך ההיא גופא דאחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל חוזר בו מסברא דאשונה: **מה היא באותן הימים.** פי׳ בקונטרס דקאי אריש׳ דתנן במי שאחזו (לקמן דף עב.) הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה הרי זה גט אם מת וקאמר מה היא כל ימי החולי וקשה דהתם (דף עג:) פריך עלה בגמ׳ ולכי מיית הוי גיטא והא אין גט לאחר מיתה ומאי קושיא אי קאי אמהיום א״כ חל גט מחייס ושם פי׳ בקונטרס [יג] דלא קאי אמהיום אלא מילתא באפיה נפשה היא וי״ל דלעולם קאי אמהיום והכי פריך כיון דאמר שהיא כאשת איש אם כן לא חל הגט מחייס אלא לאחר מיתה אם כן לכי מיית הוי גט הא אין גט לאחר מיתה ומשני באומר מעת שאני בעולם פי׳ מה שאמר מהיום [יד] היינו שיחול הגט שעה אחת קודם מיתתו ולא דוקא מהיום ממש קאמר אלא כלומר מהיום שאני בעולם דכיון שתולה הדבר במיתתו אינו חושש רק שיחול הגט מחייס וכן משמע בתוספתא דקתני זה גיטך מהיום הימים שבינתים זכאי במליאתה ובמעשה ידיה כו׳ משמע אע״ג דאמר מהיום לא מהיום ממש קאמר: **ולכי מיית הוי גיטא אלמא יש בריירה.** פי׳ בקונטרס אע״ג דתנאי הוא לריך בריירה כיון דאין בידו ובשעת התנאי ספק הוא והתנאי מתקיים מאליו ואי לאו משום בריירה לא הוי גט ולא דמי לשאר תנאים שבידו לקיימם ודעתו לקיימם ומיהו הכא על כרחך אי אפשר אלא מטעם בריירה כיון דמוקי לה במי שאחזו (לקמן דף עג:) באומר מעת שאני בעולם פי׳ שעה אחת קודם מיתתו ואותה שעה שהגט חל אינה מבוררת וידוע ולריך בריירה ומ״מ כדברי רש״י כן הוא אפי׳ בתנאי לריך בריירה דהרייני בועלין על מנת שילדה אבא חשיב לקמן בריירה והא דאמר בפרק בכל מערבין (עירובין דף לז:) הרי זו תרומה על זו אם ילדו גשמים היום כו׳ הכי נמי דלא הוי תרומה היינו למאן דאית ליה בריירה קאמר תימה דבפרק בכל מערבין (שם דף לו:) אמר רב ליתא למתני׳ מקמי איו ופריך אדרבה ליתא לאיו מקמי מתני׳ ומשני לא סלקא דעתך דשמעינן ליה לר׳ יהודה דלית ליה בריירה דתנן הלוקח כו׳ והשתא אכתי ליתא לדאיו ולהיות דהלוקח מקמי מתני׳ דעירובין ומתני׳ דמי שאחזו דמייתי הכא ומקמי ברייתא דמרובה (ב״ק דף סט.) דקאמר ר׳ יהודה שחרית אומר בעל הבית כל מה שילקטו כו׳ דבכל הני אית ליה לר׳ יהודה בריירה וי״ל דרב מחלק בין תולה בדעתו ובין תולה בדעת אחרים וההיא דהכא ודמרובה הוי תולה בדעת אחרים והתם אית ליה בריירה אבל תולה בדעת עצמו לית ליה בריירה והכי פירושו התם ליתא למתני׳ דקתני דאית ליה לרבי יהודה בריירה אפי׳ תולה בדעת עצמו מקמי איו והיא דהלוקח והא דפריך אהיא דאיו מ״ש לכאן ולכאן דאין בריירה כו׳ לא לרב פריך [טו] דלדידיה דמחלק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים אתי שפיר אלא למי שאינו מחלק פריך ורבי יוחנן נמי דמשני וכבר בא חכם אינו מחלק דלדידיה ודאי ליתא לדאיו מקמי כל הנהו ומיהו קשה דבסוף בילה (דף לז:) גבי שנים שלקחו חבית ובהמה בשותפות מדקדק דרבי יוחנן לית ליה בריירה מדמפרש מילתא דאיו והא על כרחך ליתא לדאיו כדפירשנו וי״ל דהוה מלי לשנויי הכי אלא דניחא ליה למימר לעולם לא תיפוך אי נמי נהי דלרבי יוחנן ליתא לדאיו דאמר לר׳ יהודה אין בריירה מ״מ מוכח שפיר דר׳ יוחנן לית ליה בריירה מדמשני לה אבל קשה דאפילו בתולה בדעת אחרים שמעי׳ לר׳ יהודה דלית ליה בריירה דתנן בשקלים (דף ט:) ומייתי לה בפרק הוליאו לו (יומא דף נה.) דקאמר רבי יהודה לא היו שופרות לקיני חובה מפני התערובות ומפרש התם טעמא משום חטאת שמתו בעליה ומשום דלית ליה בריירה כדמוכח התם דאיו והשתא הא לרב בתולה בדעת אחרים אית ליה בריירה לרבי יהודה ולר׳ יוחנן ליתא לדאיו ואפי׳ בתולה בדעת עצמו יש לו בריירה:

בין

ומיחל ושותה מיד דברי ר״מ רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון [א]אוסרין תולה בדעת אחרים אית ליה בריירה [ב]דתנן מה היא באותן הימים ר׳ יהודה אומר הרי היא כאשת איש לכל דבריה ולכי מיית הוי גיטא אמר ליה [ג]רב משרשיא לרבא הא ר״ש דתולה בדעת עצמו לית ליה בריירה ותולה בדעת אחרים אית ליה בריירה תולה בדעת עצמו לית ליה בריירה הא דאמרן תולה בדעת אחרים אית ליה בריירה [ד]דתניא הריני בועליך על מנת שירצה אבא אע״פ שלא רצה האב מקודשת ר׳ שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון [ה]רצה האב מקודשת לא

הוברר הדבר דמשעת נתינה היה ראוי למות מחולי זה וה״ל גט מהניא שעתא שע״מ כן מסרו. ואין זה כשאר תנאים שאדם מתנה בגט שבידו לקיימם ודעתו לקיימם כשמתנה עליהם ולכשנתקיים התנאי הוי גט למפרע דהתם לאו טעמא משום בריירה הוא אבל הכא דאין בידו ובשעת התנאי הוא ספק והתנאי מתקיים מאליו אי לאו משום בריירה לא הוי גט מחייס: **הא דאמרן.** בהלוקח יין: **הריני בועליך.** לשם קידושין דאשה נקנית בביאה: **אף על פי שלא רצה האב מקודשת.** דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וגמר בלבו לקידושין גמורים ואפי׳ לא ירצה אביו:

לא

ומיחל. מעשר שני מחלל בדיבורא בעלמא על מעות שיש לו בבית דמה שאפשר לו לתקן לגמרי יתקן: **ושוחה מיד.** דמאחר שקרא שם יצא לו מידי טבל וכשהוא מוליא יין לשתייתו הוא הנגרר לאוזן ולכשיהיו לו כלים ויוליא מן הגוד לתרומה הוא הנגרר לתרומה ויש בריירה: **ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין.** דלית להו בריירה בתולה בדעת עצמו שהוא עצמו מוליא את היין: **מה היא באותן הימים.** לקמן במי שאחזו (עג.) זה גיטך מעכשיו אם מתי מחולי זה הרי זה גט אם מת מאותו חולי מה היא כל ימי החולי: **כאשת איש.** אם כהן הוא אוכלת בתרומה ואם זינתה בחנק: **ולכי מייא הוי גיטא.** דקתני רישא הרי זה גט ואיירי ר׳ יהודה במה היא באותן הימים אלמא לא פליג בריש׳ ולא אמרינן גט לאחר מיתה הוא כיון דאמר מעכשיו. ואע״ג דכשנתן הגט הוה מספקא ליה אם יחיה אם ימות ותלה התנאי בדעת מי שמותו וחייו תלויים בידו וכשמת אמרינן הוברר הדבר דמשעת נתינה היה ראוי למות מחולי זה וה״ל גט מהניא שעתא שע״מ כן מסרו. ואין זה כשאר תנאים שאדם מתנה בגט שבידו לקיימם ודעתו לקיימם כשמתנה עליהם ולכשנתקיים התנאי הוי גט למפרע דהתם לאו טעמא משום בריירה הוא אבל הכא דאין בידו ובשעת התנאי הוא ספק והתנאי מתקיים מאליו אי לאו משום בריירה לא הוי גט מחייס: **הא דאמרן.** בהלוקח יין: **הריני בועליך.** לשם קידושין דאשה נקנית בביאה: **אף על פי שלא רצה האב מקודשת.** דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וגמר בלבו לקידושין גמורים ואפי׳ לא ירצה אביו:

מסורת הש״ס

א) לקמן עג., ב) רבינא בל״ל מ״ד, וכן הוא בכמ״, ג) כתובות עג.; ד) [מהכרס״ל מוסק זה ול״ל ועדיין לא קידש], ה) [ל״ל אם לא מתי לא יהא גט ואם מתי יהא גט ולכי כו׳], ו) בפסוק במקום: ותחתיו כתוב ותחת ידו, ז) ועי׳ מהכר״ם, ח) ל״ל ולדידיה, רש״ש,

גליון הש״ם

תוס׳ ד״ה מה היא באותן הימים וכו׳ היינו שיחול הגט שעה א׳. עי׳ בקדושין דף סד ע״ב תד״ה רבי סבר:

מוסף רש״י

ומיחל. מעשר שני שהוא יכול לתקן מיד בלא הפרשה לאחר שקרא עליו שם יחללנו בכל מקום שהוא על המעות (עדובין לז.) מוליא מעשר שני לאוזן על מעות שיש לו בבית, דמה שיש לו בגלל לתקן יתקן דהא באחיריה בעלמא סבי (ב״ק סט:) הואיל ויכול לתקנו באחיריה בעלמא ואומר הרי הוא מחולל על מעות שיש לי בחוך הבית לא המירו לו חכמים לשמותו ולסמוך על הבריה, אבל בתרומה ושאר מעשרות סמכינן אבריה ולאחר השבת כשיפרישם אמרינן הוברר הדבר שזו היא התרומה וחה לא שתה אלא מוזן (חולין יד:). ושותה מיד. ושתה ממנו לאלתר אלא שחבר שיוחיר בכלי שיעור התרומה והמעשרות (מעילה כב.) וכשיהיו לו כלים יפרים בם התרומה והמעשר (יומא נו.) ואמרינן הוברר הדבר שזהו תרומה (עדובין לז.). ר׳ יהודה כו׳ אוסרין. עד שיפרים ממש, דקסבר אין בריירה ואכל כוס וכוס יש לומר שהוא תרומה ומעשר (מעילה כב.). **כאשת איש לכל דבריה.** והבא עליה במזיד בחנק ובשוגג בחטאת, ואע״ג דמת מאותו חולי, לפי שלא גירשה אלא סמוך למיתה (לקמן עג:).

עין משפט נר מצוה

יב א מיי׳ פ״ז מהלכות מעשר הל׳ ח סמג עשין קלה:
יג ב מיי׳ פ״ז מהלכות אישות הלכה ח סמג עשין מה טוש״ע אה״ע סימן לח סעיף ח:

מוסף תוספות

א. הלוקח יין מבין הכותים בע״ש ושכח להפריש, ולא ששכח עד שקידש היום דא״כ אפי׳ לקרות לו שם אסור אלא ששכח עד בין השמשות איירי דאסור להפריש. תוס׳ סוכה מג: ד״ה שני לוגין. ב. ושותה. תוס׳ הלא״ש. ג. ושותה. תוס׳ הלא״ש. ד. דכל המתלקט מברר דבריו בפירוש. תוס׳ סוכה מג: ד״ה דבני ר״מ. ה. משום דאין בריירה אע״פ שמברר בדבריו כשאומר איזו שארצה אגרש בו. תוס׳ שם. ו. וא״א להיות גט אי לא אמרי׳ יש בריירה כמו שפרש״י הכא וכו׳. תוס׳ הלא״ש. ז. ולעולם לא יתברר דמה ששתה הוא חולין. תוס׳ הלא״ש. ח. [ב]ההיא דסלע דמע״ש. תוס׳ הלא״ש. ט. אבל לר׳ יהודה ליכא לתרוצי הכי דהא מוקמינן לי׳ לקמן בפ׳ מי שאחזו באומר מעת שאני בעולם, כלומר שעה אחת קודם מיתתו יהא גט אם ימות, וא״א להיות שיהא גט באותה שעה אם לא מכח בריירה, ובשעה שהגט חל דהיינו באותה שעה שלפני מיתה אין הדבר ברור אם יחיה אם ימות. תוס׳ הלא״ש. ומי׳ מהכרס״ל ופנ״ע, ותוס׳ הלא״ש לקמן עג: ד״ה באומר מעת שאני. י. אלא גבי מילי דעבד לחוד. תוס׳ סוכה כד. ד״ה ר״י. יא. דמכר הוא דאמר רחמנא ליהודה ביובל ירושה ומתנה לא. תוס׳ שם.